

De begrafenis van de slachtoffers der gezonken Engelsche Kruisers

De lijkstoet op weg naar het graf te 's-Gravensande.

Het uitladen van de kisten uit de wagens.

De stille Verdelger.

Panorama heeft in 't vorig nummer aan de lezers reeds een groot aantal foto's voorgelegd, waarop de aankomst van een deel der slachtoffers van de gezonken Engelsche kruisers werd weergegeven en was daardoor het eerste geïllustreerde tijdschrift, dat deze beelden in zijn kolommen vastlegde.

Door het tweemaal per week verschijnen van ons tijdschrift kunnen wij in werkelijkheid er ons op beroepen, de meest actuele illustraties te brengen, terwijl de groote snelheid van de rotogravure-rotatiepersen ons in staat stelt de groote oplage in zoo'n korten tijd af te draaien, dat de foto's van Woensdag reeds Donderdagmorgen vroeg zijn afgedrukt en de nummers voor den verkoop gereed waren.

Ook in dit nummer brengen wij nog eenige interessante foto's van het ongeval, dat een deel der Engelsche vloot overkwam; wij doen een greep uit het groot aantal foto's dat in ons bezit is, omdat, hoe belangrijk dit evenement ook is, wij getrouw blijven aan ons devies: Mijd alle eenzijdigheid, geef een overzicht van alles, zoodat elk nummer telkens weer een nieuwen en zoo breed mogelijken kijk op de gebeurtenissen van het zoo uitgestrekte oorlogsterrein geeft.

Wij begrijpen, dat onze lezers na de zoo schokkende vernietiging als resultaat van een torpedo-aanval ter zee, wel eens iets meer van deze stille verdelgers willen weten. Aan mededeelingen van militair-technische zijde, ontleenen wij het volgende.

Weinig Hollanders weten, dat het denkbeeld om den vijand door een onder de oppervlakte van de zee duijkende boot met beschieting schade aan te brengen, feitelijk het eerst door een Nederlander is bedacht. De geniale, zij het dan ietwat verwarde Drebbel, beschreef reeds in 1620 een dergelijk vaartuig.

In het lezenswaardige werkje dat de Wereldbibliotheek omtrent dezen merkwaardigen man bevat, vindt men verschillende bijzonderheden. Deze poging was zooals van zelf spreekt, slechts een voorlooper.

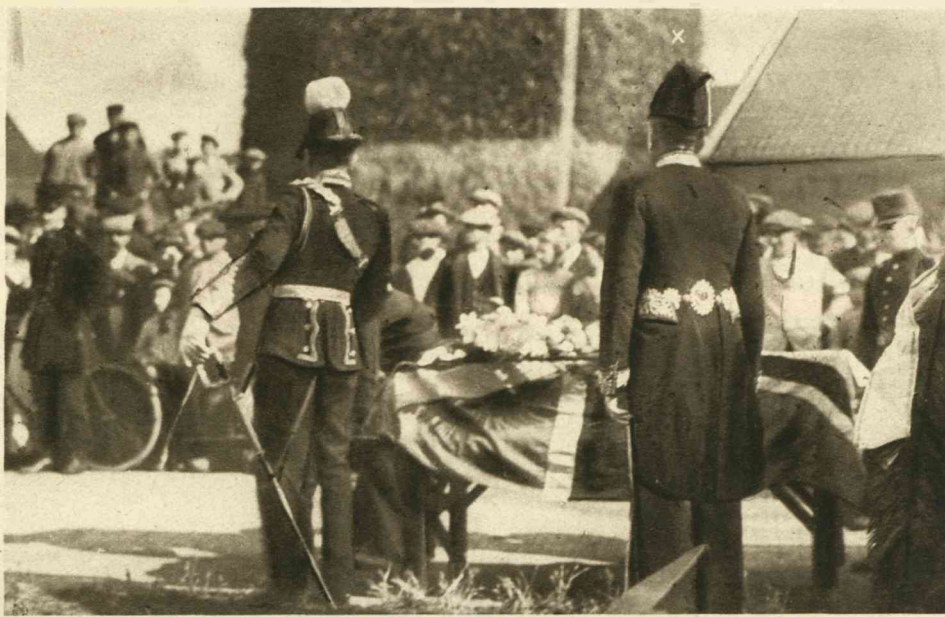
Het principe bestond daarin, om onder of dichtbij het vijandelijke schip, een kruitmijn aan te brengen en deze te doen ontploffen.

In den slag van La Rochelle (1628) gebruikten de Engelschen tegenover de Fransche Vloot dergelijke middelen. Doch de krijgswetenschap zat niet stil. In 1776 wist de Amerikaan Bushnell een bestuurbare onderzeeboot te construeeren met een automatisch werkend ontploffingsapparaat. Uit dien tijd stamt de betiteling Torpedo, een Spaansche naam voor een soort rog. Bushnells ideeën werden door Fulton verbeterd en uitgewerkt. De publieke opinie was toen ten dage sterk tegen het gebruik van deze „stille verdelgers" gekant.

In die oude „onbeschaafde" tijden noemde men ze arglistig en onridderlijk. Wij zijn er wel (!) op vooruitgegaan.

* * *

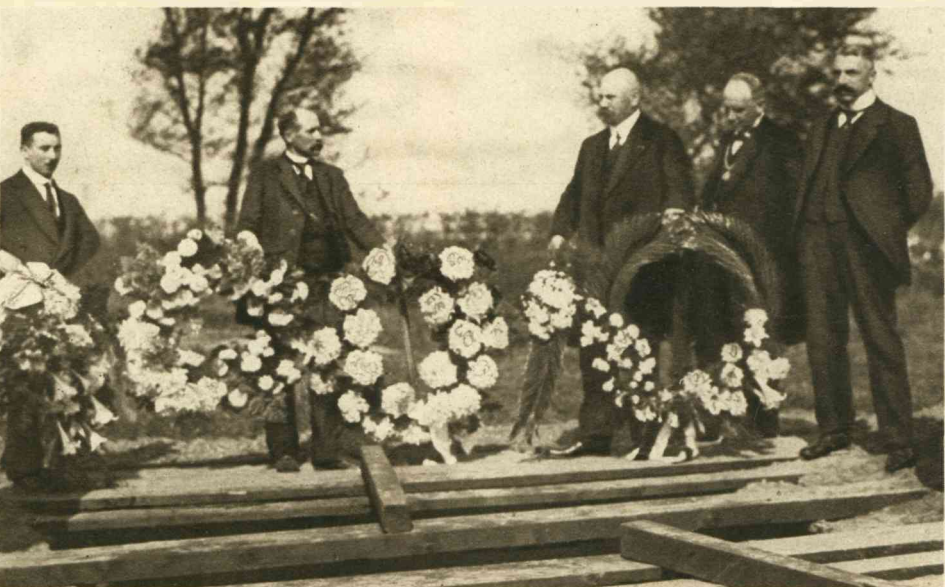
De electriciteit werd spoedig ook voor de torpedo toegepast. Electriche contact-

De kist wordt bedekt met de Union Jack. (x) Sir Johnstone, de Engelsche Gezant.

Het uitspreken van de grafrede door den Engelschen Predikant.

De kransen worden op het graf gelegd.

mijnen waren de uitvinding van den bekenden Zweedschen wapenfabrikant Nobel (1843). De grootste vooruitgang in den torpedobouw was ongetwijfeld de vischtorpedo. De snelle voortbeweging van den slanken zeevisch bracht den constructeur er toe om den sigaarvorm te kiezen en aan het eind een voortbewegingsschroef aan te brengen. Deze vischtorpedo's worden op heden nog gebruikt.

De verschillende mogendheden hebben hun eigen modellen, waaromtrent zij de grootste geheimzinnigheid bewaren. Hier kunnen dus uit den aard slechts enkele algemeene bijzonderheden volgen.

De vischtorpedo is ongeveer 4.5 meter lang bij een doorsnee van 0.5 meter. Zij wordt van koper vervaardigd. Een torpedo bestaat uit verschillende deelen, die voor de lading- en de ontbrandingsapparaten bestemd zijn. Zooals hierboven reeds gezegd, zorgen twee propellers aan het uiteinde voor de richtige voortbeweging. Ook is er aan de torpedo een mechanisme, dat het projectiel op een bepaalde diepte houdt, terwijl een ander apparaat voor het vasthouden der richting dient.

Uit den aard toch biedt een beweging onder water weer andere moeilijkheden, dan die, welke een kogel in de lucht afgeschoten ondervindt en stelt zij ook andere eischen.

Torpedo's kunnen een snelheid van 30 a 35 zeemijlen per uur bereiken, doch behouden de snelheid slechts over een 500 meter.

Zooals bekend is, wordt de torpedo gebruikt voor verdediging van havenwerken zoowel als voor het zeegevecht. In dit laatste geval moeten lichte, snellere, speciale bootten ter beschikking zijn, welke den vijand onbemerkt naderen. Want zooals uit het bovenstaande blijkt, kan van een beschieting op groote afstand geen voldoende werking worden verwacht.

Afgescheiden van hun bouw, eischt ook de taak, waarvoor zij bestemd zijn, van de bemanning een stipte plichtsbetrachting en een standvastige doodsvrezen. Meestal toch is na de volbrachte vernieling een eigen ondergang zeer waarschijnlijk.

Herhaaldelijk bleek bij manoeuvres en proeftochten in vredetijd en ook bij de uitvallen welke gedaan werden, hoe gevaarlijk, maar tevens hoe verschrikkelijk de opdracht van deze krijgslieden is.

In dezen oorlog is wel voor het eerst van zoo nabij kunnen geconstateerd worden, dat er een groote waarheid schuilt in de meening van die maritiemkrijgskundigen, die het voortgaan op den weg van het al maar grooter maken der oorlogsbodems in de richting der superdreadnoughts niet konden goedkeuren.

Het gevaar dat de „stille verdelgers" bieden, kan zeker niet onderschat worden. En het zou geen verwondering mogen baren, wanneer de ervaring een ommekeer in den opbouw van de belangrijke vlooten tot gevolg zou hebben.

Doch laat ons niet vooruitloopen. Het heden is ernstig genoeg!